

ŁÓDZIANIN

ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Redakcja i Administracja: Łódź—Al. Kościuszki Nr. 29 tel. 100-99
Redaktor przyjmuje od godz. 17—19 Rękopisów nie zwraca się. Administracja czynna od godz. 9 do 15 i od 17 do 19. Konto w Banku Spółem, oddział w kodzi 40
Wydawca, Łódzki O.K.R. P.P.S. Redaktor odpowiedzialny: Wincenty STAWIŃSKI

Rok XXI — № 245

Piątek 2 Września 1938 r.

Cena numeru 10 gr.

Warunki prenumeraty: w kodzi z odnośnikiem do domu zł. 2.50 miesięcznie, na prowincji zł. 3. za zmianę adresu gr. 50 Cena ogłoszeń: Za wiersz 1 milimetry przez jedną szpalte (na stronicy 6 szpalt) w teście gr 50. zwyżkowe gr. 40. Nekrologi do 100 mm. gr. 20, powyżej 100 mm gr. 3). Drobne za wyraz gr. 15 Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Ustrój kantonalny został Czechosłowacji zaproponowany przez Londyn

„Daily Express” donosi, że nowy czeski plan w kwestii samorządu, przedłożony jako podstawa do rokowań z Niemcami sudeckimi, jest w istocie rzeczy planem lorda Runcimana. Główne zasady tego planu, który przewidywał ma podział Czechosłowacji na 23 kantony samorządowe, zasugerowane zostały Czechom przez lorda Runcimana. Plan ten przywieziony został w ubiegłym tygodniu do Londynu przez Ashtona - Gwatkina, który omówił go z lordem Halifaxem. Obecnie dalsze losy tego planu zależą od Henleina, który rego wypowiedzenia się oczekują w Londynie w ciągu najbliższych 48 godzin.

„Daily Mail” jednak twierdzi, że gdyby Henlein odrzucił nowe koncepcje Pragi, to lord Runciman przedstawi swój własny plan załatwienia sporu i proponuje obu stronom kontynuowanie dyskusji na tej podstawie.

Prezydium syndykatu dziennikarzy czechosłowackich wydało odezwę do wszystkich dziennika-

ry czechosłowackich, wzywającą do umiarkowanego pisania o zagadnieniach międzynarodowych oraz do nie publikowania wiadomości, których możnaby użyć ten dencyjnie przeciw Czechosłowacji. Odezwa tłumaczy to koniecznością państwową w związku z trudnościami międzynarodowymi.

Tokio i Yokohama w ciemnościach Potworny tajfun poczynił olbrzymie spustoszenia w Japonii

Nad okolicą Tokio i Jokohamy — jak już pisaliśmy — przeszedł w środę straszliwy tajfun, który poczynił olbrzymie spustoszenia i nieobliczalne szkody. Linie kolejowe w bezpośredniej bliskości Tokio są zniszczone tak, że KOMUNIKACJA KOLEJOWA JEST ZUPEŁNIE PRZERWANA i w ciągu dnia wczorajszego żaden

pociąg nie przybył do Tokio. Około 2-ej w nocy tajfun wykazywał siłę od lat nienotowaną. Cała okolica na widzona kłęska przedstawia OKROPNY WIDOK: Domy są poburzone, drzewa powyrywane z korzeniami i połamane, a ulice zasypane są gruzami i zalane wodą. Grozę sytuacji powiększał fakt, iż tajfunowi towarzyszyło

OBERWANIE SIĘ CHMURY i gwałtowna burza. Ludność w popłochu wybiega na ulice, uciekając ze spustoszonych domów. Panikę po większym DWUKROTNE POGRAŻENIE MIASTA W CIEMNOŚCIACH na skutek uszkodzenia elektrowni. W zatoce Tateyama koło Jokohamy SZEREG OKRĘTÓW, MIOTANYCH SIŁĄ ŻYWIÓLU ZOSTAŁO POWAŻNIE USZKODZONYCH. Parowiec „Agure Maru” został w ostatniej chwili, gdy już zaczynał tonąć, wyciągnięty na mieliznę. Inny statek, który utonął na mieliznie pół wyspy Misaki jest zupełnie stracony i jak dotychczas nie udało się jeszcze przyjąć z pomocą jego załogę. Wielki parowiec „Chitral” o pojemności 15.300 ton, należący do brytyjskiej Peninsular Oriental Line ZERWAŁ SIĘ Z KOTWICY I PLYWAŁ PO MORZU BEZ ZAŁOGI, MIOTANY SIŁĄ TAJFUNU. Po paru godzinach zderzył się on z japońskim statkiem towarowym. Oba statki zatoniły. Deszcz padał bez przerwy przy tropikalnym wprost upale.

Według informacji policji w Tokio bilans tajfunu, który nawieził kilka okręgów Japonii, przedstawi się następująco: 3 osoby zabite, 9 rannych, 6650 domów zalanych, 15 zupełnie zniszczonych, 750 rodzin bez dachu nad głową, 3 mosty zerwane, 5 kominów fabrycznych zwalonych. Szkody w zbiorach są znaczne. Ogółem pod wodą znalazło się w okolicach Tokio 30 tys. domów.

Ostatni tydzień na frontach hiszpańskich Hiszpańska Marna

Wielkie sukcesy republikańskie na froncie Estramadury

Najważniejszą akcją wojskową, przeprowadzoną przez wojska republikańskie w ostatnim tygodniu, było przeciwnatarcie na froncie Estramadury. Ofensywa ta, rozpoczęta nagle 19 sierpnia, ma się ku końcowi. Na skutek tej ofensywy, wojska republikańskie znajdują się obecnie pod Castuera, w odległości 60-ciu klm. na zachód od Almadenu i 75-ciu klm. na zachód od terenów kopalnianych. Trzy dywizje nieprzyjacielskie, które pozostały między Zarzacapilla i Cabza

del Buey, są otoczone i odcięte od swych baz. Działania przedsięwzięte, celem systematycznego „wykruszenia” nieprzyjaciela na odcinku Rio Zujar i drogi Castuera — Almaden, jako też drogi Castuera — Puebla de

Alcoer na zachód, zostały już rozpoczęte i nie napotykają większego oporu. Przeciw natarciu wojsk republikańskich na froncie Estramadury, przypomina pod wieloma względami zwycięstwo francuskie pod

Marną w r. 1914. Zawdzięcza ono swoje sukcesy przede wszystkim szybkości i pewności przeprowadzonych działań wojennych w terenie, który wydawał się mało zdalny dla wprowadzenia w bój większych ilości wojsk.

Sytuacja na froncie Ebro jest bez zmiany. Republikańskie stawiają skuteczną opór i, mimo przewagi liczebnej, nieprzyjaciela pozostali na wszystkich swoich pozycjach. Lokalne i mało znaczące straty terenowe na odcinku północnym Gandesy są zrównoważone przez zwycięstwa republikańskie na południu i południowym zachodzie Gandesy.

Generał Miaja do żołnierzy na froncie Estramadury

W przemówieniu swym do żołnierzy na froncie Estramadury, generał Miaja oświadczył między innymi:

„Mamy do spełnienia misję historyczną: uwolnić Hiszpanię z więzów międzynarodowego faszystwu, który oznacza niewolę i biedę. Czy zdajecie sobie sprawę z wielkiego zaszczytu, który przypadł nam w udziale? Jeśli tak, to naprzód! Zwycięstwo jest pewne i zależne jest jedynie od nas”.

405 samolotów w ciągu 8 miesięcy stracili republikańscy hiszpańscy

W czasie od 1-go stycznia do 26-go sierpnia r. b. republikańscy hiszpańscy stracili 405 SAMOLOTÓW faszystowskich, sami zaś stracili tylko 87.

Więcej niż połowa straconych samolotów, to samoloty wyśliwskie, ok. 22 Fiatów, 60 Messerschmidtów, 30 Heinklów i t. d. Trzy czwarte stracono podczas bitew powietrznych, reszta padła ofiarą dział przeciwlotniczych.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy straty faszystów były naj-

dotkliwsze: 90 samolotów w lipcu wobec 10 ze strony Republiki i 93 do 26-go sierpnia wobec 18 republikańskich.

Straty faszystów w ciągu całego roku 1937 wyniosły 293 aparaty. Z cyfr tych widać, że Republika hiszpańska coraz więcej udoskonala się w walce powietrznej i że góruje niepomierne nad lotnictwem Niemiec i Włoch. Góruje nie ilościowo, oczywiście, lecz jakościowo.

266 osób zabito w sierpniu w Palestynie

W starej dzielnicy Jerozolimy ciężko ranny strzałami rewolwerowymi został wczoraj arabski burmistrz położonej w pobliżu Jerozolimy wsi.

W Jaffie znaleziono w poczekalni lekarza zastrzeloną pewną wybitną osobistość arabską. Przed niedawnym czasem Arab ten był ciężko ranny i wczoraj po raz pierwszy wyszedł ze szpitala.

Ogółem w dniu wczorajszym zabitych zostało 5 osób. Policja dokonała licznych aresztowań.

Ofiarą terrorku w miesiącu sierpniu padło 266 osób, które zostały zabite, bądź zmarły na skutek odniesionych ran. W tej liczbie znajduje się 193 Arabów i 48 Żydów, reszta przypada na obywateli brytyjskich.

Obóz w Dachau Wykłady o hitlerowskiej ideologii bata dla więźniów

Według wiadomości, nadchodzących z obozu koncentracyjnego w Dachau, pracuje tam w kopalniach m. in. b. austriacki minister Hornbostel. W Dachau urządzono odczyty dla więźniów. B. naczelny redaktor liberalnej gazety wiedeńskiej „Ded Tag” Kal-

mar prowadzi wykłady o ideologii hitlerowskiej. Słuchaczami kursów są wszyscy dawni ministrowie i politycy austriaccy umieszczeni w Dachau. Kursy te odbywają się z nakazu partii narodowo „socjalistycznej”. (PAT).

Gibraltar Kanady

Wyspa Anticosti, leżąca u ujścia rzeki św. Wawrzyńca, zostanie przejęta przez rząd Kanady i stanowić będzie kanadyjską bazę lotniczą i morską. Specjalna komisja departamentu obrony narodowej bada obecnie wyspę, której długość wynosi 135 mil a szerokość 30 mil, i wybiera miejsce na lotnisko, warsztaty aeroplanowe i na fortyfikacje. Anticosti, zwana też Gibraltar Kanady, stanowiła własność prywatną, o której nabył pertraktowały firmy niemieckie. Sprawą zainteresowała się prasa, która podkreśliła to, że ekspedycja firm drzewnych niemieckich, które reflektowały na kupno wyspy, okazali się laikami w sprawach eksploatacji lasów, a byli natomiast fa-

chowcami w sprawach lotniczych czy marynarskich. Ostateczna decyzja zakupienia wyspy przez rząd dla celów obrony zapada po przybyciu do Kanady lotniczej misji angielskiej. Poza fortyfikowaniem wyspy Anticosti, rząd kanadyjski zdecydował ostatnio umieszczenie na brzegach oceanów Atlantyckiego i Spokojnego szeregu bardzo silnych reflektorów w punktach, w których powstanie stacje obrony przeciwlotniczej. Tak więc przygotowania obronne Kanady, które do niedawna ograniczono do wybrzeża oceanu Spokojnego, rozszerzono obecnie i na wybrzeża atlantyckie.

Porozumienia nie osiągnięto

Ambasador japoński Szigemitsu odbył nową rozmowę z kom. Litwinowem w sprawie delimitacji w obszarze jeziora Hasan, na pograniczu sowiecko - koreańskim.

Porozumienia w sprawie dokumentów, na jakich mają się oprzeć prace komisji delimitacyjnej dotychczas nie osiągnięto.

Amerykańscy bandyci biją wszelkie rekordy

Na sklep jubilerski przy 5 Avenue w Nowym Jorku trzech bandytów, na oczach kilku policjantów, dokonano śmiałego napadu z bronią w ręku. Zrabowawszy biżuterię wartości 100 tys. dolarów, bandyci zbiegli.

Przed bitwą z flotą gen. Franco Krażownik republikański zatopił dwa statki faszystowskie

Przed atakiem okrętów włoskich i niemieckich na kontrtorpedowiec republikański „Jose Luis Diaz”, został on zatrzymany przez dwa uzbrojone statki faszystowskie w okolicy Tarifa. Podczas walki oba statki gen. Franco zostały zatopione. 24 osób z załogi ze statków faszystowskich zostało uratowanych przez republikański i umieszczonych na przednim dziobie. Zostali oni zabici od wybuchu pocisku faszystowskiego, który trafił okręt republikański. Zginęło również dwóch członków załogi republikańskiej.

Po przyholowaniu krażownika republikańskiego do doków w Gibraltarze okazało się, że okręt nie znajduje się w niebezpieczeństwie zatonięcia.

1 przeciw 7

Bohaterska walka okrętu republikańskiego z siedmiu okrętami faszystowskim znana już jest z de pesz.

Oto kilka szczegółów: Kapitan okrętu republikańskiego, nazywającego się Jose Luis Drez, jest Baskijczyk Juan Antonio Castro i liczy dopiero 24 lata. Okazuje się, że zanim ten okręt stoczył walkę z 7 okrętami faszystowskimi, został on zacementowany przez dwa faszystowskie trawlerzy i OBA JE ZATOPIŁ, a załogę wziął na pokład własny.

W kilka minut później cała eskadra, złożona z krażownika Canariás, czterech torpedowców i dwóch mniejszych okrętów, zaatakowała samotny okręt republikański.

Kap. Castro mniema, że wśród

torpedowców były dwa włoskie: Falco i Aquilla. Wywiązała się bitwa, która trwała godzinę.

Po upływie godziny okręt republikański zwycięsko uitorował sobie drogę przez cieśninę Gibraltar ską, ale w ostatniej chwili został trafiony przez pocisk z krażownika Canariás i musiał z całą szybkością umknąć do Gibraltar, gdzie przystąpiono do naprawy szkód.

Właśnie ten pocisk ugodził w jeńców, zabranych z dwóch zatopionych poprzednio trawlerów, i za bił ich w liczbę ok. 30. Tylko 8 po zostało przy życiu.

Ta bohaterska i zwycięska walka jednego okrętu republikańskiego z całą eskadrą faszystowską, wywołała w Hiszpanii republikańskiej wielką radość.

